

...solidne finanse państwa.

„Każda próba zwiększenia wydatków powyżej wpływów uzyskiwanych przez fiskusa, podejmowana z charytatywnego przekonania w imię rzekomego dobra, stanowi naruszenie słusznych i sprawdzonych zasad.” (Ludwig Erhard)

...uznanie roli partnerstwa społecznego i autonomii układów płacowych. Pracownicy i pracodawcy potrafią regulować stosunki pracy skuteczniej od państwa.

„Należy [...] uczynić wszystko, aby w kwestiach życiowej odpowiedzialności na powrót przesunąć punkt ciężkości z centrum uwagi państwa w miejsce dyktowane w naturalny sposób przez zdrowy rozsadek i doświadczenia historyczne, w kierunku [...] zdecentralizowanych, niezależnych od państwa organizacji [...]” (Wilhelm Röpke)

...funkcjonowanie konkurencji między podmiotami gospodarczymi, możliwe bez zniekształcającego wpływu subwencjonowania. Konkurencja jest gwarantem innowacyjności.

„Brak lub niedostatek konkurencji osłabia pożądaną, konstytutywną, sterującą siłę cen rynkowych i prowadzi do niezamierzonej reorientacji produkcji i dystrybucji dóbr. Ale to nie błędnie ukierunkowanie kooperacji gospodarczej ma znaczenie decydujące. Dla ustroju wolnej gospodarki rynkowej znacznie większe obciążenie stanowi zaburzenie komponentu sprawiedliwości społecznej.” (Franz Böhm)

...właściwe uczestnictwo w społeczeństwie na miarę możliwości i osiągnięć. Obejmujące szanse na rynku pracy, możliwości awansu poprzez edukację i ofertę integracyjną, wspomagającą imigrantów.

„Integralną częścią pozytywnej polityki rodzinnej jest zrównanie – niezależnie od dochodów i majątności rodziców – szans życiowych i rozwojowych naszej młodzieży, dzięki uwzględniającym skłonności i zdolności, jednakowym możliwościom edukacyjnym na wszystkich poziomach edukacji.” (Ludwig Erhard)

...poszanowanie rodziny i zaangażowania obywatelskiego.

„Uważamy, że istnieje nieskończenie wiele rzeczy ważniejszych, niż gospodarka: rodzina, wspólnota, państwo, w ogóle wszelkie formy społecznej integracji [...]” (Alexander Rüstow)

...otwarte rynki, których w globalnym świecie nie krępują cła ani bariery handlowe.

„Dążymy do maksymalnego poszerzenia wolności w handlu zagranicznym, pragnąc odnowić w nim znaczenie zasady międzynarodowego podziału pracy, będącej błogosławieństwem narodów.” (Ludwig Erhard)

...niezależność polityki pieniężnej, skoncentrowanej na utrzymaniu stabilności cen.

„Wszelkie wysiłki na rzecz realizacji konkurencyjnego ładu gospodarczego pozostaną daremne, dopóki nie zostanie zabezpieczona pewna stabilna wartość pieniądza. Polityce monetarnej należy się zatem prymat w warunkach konkurencyjnego ładu gospodarczego.” (Walter Eucken)

...„silne państwo”, które wytycza drogi, nie sięgając jednak wszystkich dziedzin i obszarów życia.

„Nie jest silne to państwo, które miesza się do wszystkiego i wszystko chce zawłaszczyć. Przeciwnie: naprawdę silne państwo charakteryzuje nie mnogość zadań, lecz niezależność od grup interesów i niezłomna dbałość o jego autorytet i godność przedstawiciela ogółu.” (Wilhelm Röpke)

...solidarne ubezpieczenie od ryzyk życiowych i przestrzeganie zasady pomocniczości.

„Trudno pogodzić wolność gospodarczą z przymusem ubezpieczenia społecznego. Dlatego jako jedną z naczelnych zasad ustrojowych należy przyjąć zasadę pomocniczości oraz pierwszeństwa szeroko rozumianej samopomocy i indywidualnej odpowiedzialności w dziedzinie zabezpieczenia społecznego. Państwowy przymus ubezpieczenia powinien zatem ustawać tam, gdzie jednostka ludzka i jej rodzina są w stanie zadbać o swoje zabezpieczenie indywidualnie i na własną odpowiedzialność.” (Ludwig Erhard)

...akceptację zróżnicowania dochodów, jeżeli nie powoduje ono nadmiernego rozwarcia nożyc między bogatymi i biednymi. Jest to pole działania polityki dystrybucyjnej państwa.

„Wykazano, że dystrybucja produktu społecznego poprzez mechanizmy cenowe [...] jest czymś lepszym, aniżeli dystrybucja oparta na arbitralnych decyzjach struktur władzy prywatnej lub publicznej. [...] Jednak taki mechanizm podziału również nie rozwiązuje wszystkich spraw i potrzebuje korekty. [...] Konsekwencją nierówności dochodów jest produkcja na potrzeby luksusu, mimo niezaspokojenia pilnych potrzeb gospodarstw domowych o niskim poziomie dochodów. W tym miejscu zatem dystrybucja realizowana w warunkach ustrojowych konkurencyjnego ładu gospodarczego wymaga korekty.” (Walter Eucken)

...ochronę podstaw życia i zrównoważone, czyli chroniące zasoby gospodarowanie.

„Ochrona społeczeństwa przed szkodami w środowisku zmusza gospodarkę do uznania i realizacji zobowiązań społecznych w procesie rozwoju technicznego poprzez działania chroniące człowieka przed takimi szkodami.” (Ludwig Erhard)

...sprawiedliwy system podatkowy, wymagający od jednostki ludzkiej wkładu na rzecz wspólnoty, odpowiadającego jej zdolnościom i osiągnięciom.

„Przykładem wyjątkowej sprężystości wewnętrznej jest narzekanie obywatela na nieznosną wysokość obciążeń podatkowych a jednocześnie oczekiwanie od państwa pomocy, co z kolei daje państwu moralne prawo pobierania coraz wyższych podatków.” (Ludwig Erhard)

...etyczny fundament, podwaliny ładu gospodarczego i ustroju społecznego.

„Samodyscyplina, poczucie sprawiedliwości, uczciwość, gra fair, ryterskość, umiarkowanie, poczucie wspólnoty, poszanowanie godności ludzkiej innego człowieka, trwałe normy obyczajowe – te wszystkie wartości ludzie muszą wnosić, wchodząc na rynek i mierząc się ze sobą w warunkach konkurencji.” (Wilhelm Röpke)

...silną przedsiębiorczość i uznanie dla roli małych i średnich przedsiębiorstw. Gotowość podejmowania odpowiedzialności i ponoszenie ryzyka stanowią ważne siły napędowe postępu społecznego.

„Delegowanie odpowiedzialności [...] ma miejsce w ustroju, w którym przedsiębiorca obok zabezpieczenia własnej egzystencji ekonomicznej realizuje jednocześnie zadania na poziomie gospodarki narodowej, chociaż nie zawsze są one dostrzegalne i rozpoznawalne z perspektywy jednostki ludzkiej. Nie mając świadomości zadania pełnionego w gospodarce narodowej, może je realizować, jeżeli ustrój wolnej gospodarki rynkowej chroni i utrzuca swobodę kształtowania cen i konkurencję jako motor gospodarki.” (Ludwig Erhard)

...wiarę w ludzki talent i umiejętności, czyli zdolność ludzi do wolności. Opiera się na zasadach samodzielnej odpowiedzialności, ochrony własności, swobody zawierania umów i decentralizacji procesów decyzyjnych.

„Wolność obywatelska pozostaje złudzeniem, dopóki nie zostanie oparta także na podstawowych wolnościach gospodarczych: swobodnym przepływie kapitału i pracy, prawie własności prywatnej i prawie do zachowania uczciwego zysku.” (Alfred Müller-Armack)

Spółeczna gospodarka rynkowa w rozumieniu ojców założycieli opiera się na konkurencyjnym ładzie gospodarczym, którego konstytutywnymi zasadami są gwarancja prawa własności prywatnej, uregulowanie odpowiedzialności, swoboda kontraktowa i swoboda działalności gospodarczej, stabilna wartość pieniądza, otwarty dostęp do rynków oraz długofalowa, wiarygodna i pryncypialna polityka gospodarcza.

Obowiązkiem państwa w społecznej gospodarce rynkowej jest taka regulacja instytucjonalnych warunków ramowych, aby działanie gospodarcze jednostki ludzkiej nie popadało w sprzeczność z celami socjalnymi i wolnością innych.